

EVROPSKÁ UNIE

Interreg
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

Milión
stromů

 KSMAS
JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Sledování výsadeb projektu Klimatická zeleň – vhodnost druhů a jejich klimatický efekt / Beobachtung von Pflanzungen des Projekts Klimagrün– geeignete Pflanzenarten und deren klimatische Auswirkungen

www.milionstromu.cz

Mgr. Vít Hrdoušek, předseda Krajské sítě MAS JMK

Aktivity projektu:

- V projektu jsou zpracovány **postupy a programy** na plánování, tvorbu a údržbu **zelené infrastruktury** s ohledem na **změnu klimatu**.
- Součástí jsou **vzdělávací akce pro obce, školy, organizace** i jednotlivce, včetně vzdělávacích **komunitních výsadeb**, kde se lidé učí kvalitně vysazovat a udržovat zeleň.

Aktivity projektu:

- V Jihočeském a Jihomoravském kraji je v krajině **komunitně vysazeno a udržováno** ve více než 100 obcích vysazeno téměř **10 000 především ovocných stromů** do nových alejí podél komunikací, do živých plotů a polních mezí.

www.milionstromu.cz

Jaký je dopad projektu:

- **Obce a organizace jsou vyškoleny** na komunitní výsadbu a údržbu zelené infrastruktury;
- **Obce a organizace** smlouvy zajišťují **zálivku, údržbu a sledování výsadeb do roku 2025**;
- KS MAS vyhodnocuje údržbu a sledování pilotního „**umbrella projektu**“ (propojení komunitní a dodavatelské aktivity) a zpracuje zprávu o projektu;
- Obce od roku 2020 mohou požádat o **podporu** na údržbu **výsadeb krajský úřad**.
- Jsou první výsledky **klimatických sledování výsadeb**.

- **Webové stránky** www.milionstromu.cz - sdílený web komunitních výsadeb
- **FB profil** „Milion ovocných stromů“ - informuje o výsadbových akcích
- **“Příručka pro výsadby ovocných dřevin”** - tištěná a PDF příručka

VŠECHNY ČLÁNKY

AKTUALITY

NOVÉ VÝSADBY

2019

Výsadba ovocných alejí ve Vémyslicích (ATCZ142-klimatická zeleň)

Dne 30.03.2019 proběhla komunitní výsadba zeleně v rámci projektu ATCZ142 – Klimatická zeleň...

→ ZOBRAZIT VÍCE

MAS připravují výsadby za více jak 1 MILIARDU KORUN z OPŽP

Více jak 100 Místních akčních skupin v koordinaci s Národní sítí Místních akčních skupin ČR...

→ ZOBRAZIT VÍCE

2019

Výsadba zeleně v obci Vedrovice (ATCZ142-klimatická zeleň)

Dne 23.03.2019 proběhla komunitní výsadba zeleně v rámci projektu ATCZ142 – Klimatická zeleň...

→ ZOBRAZIT VÍCE

HRUŠEŇ MORUŠE 2019

Ovocná alej v obci Plenkovice (ATCZ142-klimatická zeleň)

Dne 16.03.2019 proběhla komunitní

2019

Výsadba zeleně v obci Lipov (ATCZ142-klimatická zeleň)

Dne 20.03.2019 proběhla poslední komunitní výsadba zeleně v rámci projektu

2019

Výsadba zeleně v obci Louka (ATCZ142-klimatická zeleň)

V prosinci proběhla řada komunitních

Zkušenosti s ovocnými a listnatými stromy – vhodnost druhů a jejich klimatický efekt

V rámci jednoletého sledování výsadeb proběhla na 22 místech výsadeb měření přírůstu dřevin, u ovocných druhů záleží na vzrůstnosti podnože – většinou byly použity správné dobře kořenící podnože semenáčů, a u peckovin semenáče třešně nebo podnože *P. mirobalana* nebo vzácně *P. mahaleb*).

Přírůst odpovídá míře zakořenění a možnosti normální asimilace, čili ukazuje i kvalitu kořenového systému mladých stromů. Pro průkaznější výsledky je potřeba sledovat výsadby minimálně 5 let, což pomohou zajišťovat vlastníci pozemků – obce, které se k údržbě stromů smluvně zavázaly.

- **Výrazný roční přírůst stromů ve výsadbách (25 cm +) převažoval v roce 2020 u druhů: třešeň, meruňka, slivoň, oskeruše, moruše bílá, líska obecná, mahalebka; třešeň ptačí, javor babyka, dřín obecný**
- **Normální přírůst stromů (10 – 25 cm): hrušeň, jabloň, mandloň, mišpule, ořešák; lípa malolistá, jeřáb břek, habr obecný**
- **Mírný přírůst (1-10 cm) : dub zimní, dub letní, jasan ztepilý, javor klen, jilm habrolistý, lípa velkolistá, jeřáb ptačí**

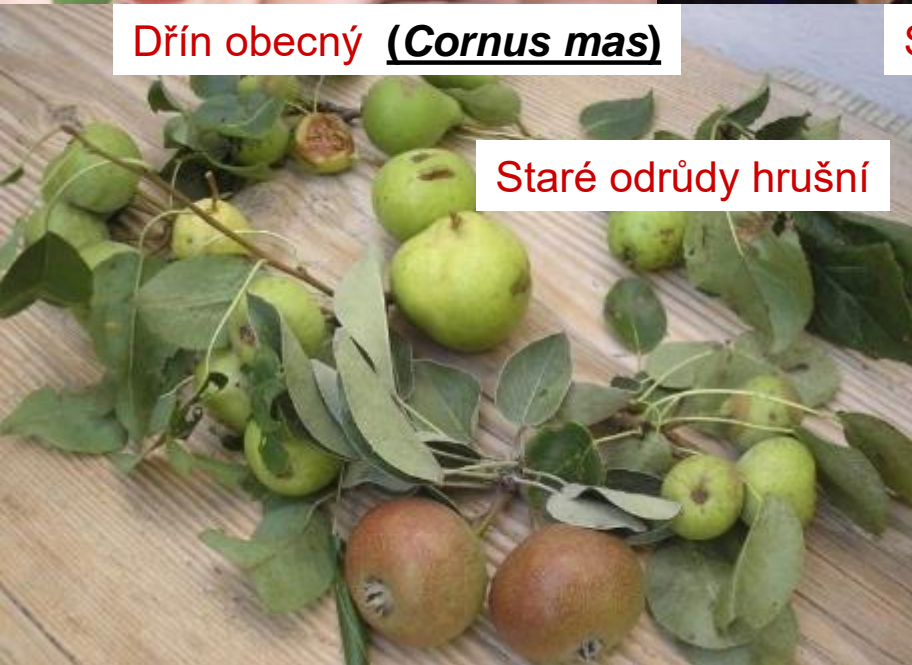
Dřín obecný (*Cornus mas*)

Slíva durancie

Oskeruše
(*Sorbus domestica* L.)

Staré odrůdy hrušní

Moruše bílá (*Morus alba*)

V každé obci, katastru je možné sadit suchu odolné druhy a odrůdy stromů, které lze využít v tvorbě funkční klimatické zeleně.

Ústřední s ovocnými a listnatými stromy Důležitost druhů a jejich klimatický efekt

Za posledních 10 let se projevují značné změny ve vitalitě většiny našich stromů. **Usychají všechny velké exempláře stromů, když nedosáhnou kořeny ke spodní vodě.**

Usychají dospělé topoly, vrby – potřebují stálý přísun vody. Usychají jasany (Fraxinus sp.) – oslabení nedostatkem vody a masivní rozšíření houby Chalara fraxinea do populace. Dlouhodobě stresované jsou výsadby jilmu (Ulmus sp.) - grafioza, houba, také jedle (Abies sp.) a duby (Quercus sp.) - tracheomykózní hynutí, houby rodu Ceratocystis. Usychají také aleje jabloní, hrušní, slivoní, místy i ořešáků.

Ve většině případů hynutí se zdá být příčinou **náhlý nedostatek vody, který vytváří stres pro stromy. Dochází k porušení toku živin a také mykorrhizní symbiózy v kořenech.** S tím je spojená také snížená tvorba allelochemikálií (např. alkaloidů, fenolů, látek podobných hormonům hmyzu apod.), které vytvářejí obranný systém rostliny. Dochází tak k silnému snížení odolnosti rostlin proti houbovým chorobám a škůdcům: A tak i mnohé saprofytické houby se mění v patogeny a napadají „ještě živé“ stromy.

Zkušenosti s ovocnými a listnatými stromy – vhodnost druhů a jejich klimatický efekt

Klimatický efekt se odvíjí od rychlosti růstu, velikosti koruny a odolnosti proti extrémním jevům (sucho, bouře) – Nejvhodnější se jeví dlouhověké stromy s pevným dřevem, které mají i poměrně rychlý růst a současně nemají velké ohrožení patogeny.

S ohledem na výše uvedené lze pro klimatické výsadby do krajiny jižní Moravy doporučit tyto původní a dlouhodobě pěstované druhy:

- Lesní: třešeň ptačí, javor babyka, jeřáb břek, lípa malolistá, lípa velkolistá, dub zimní, habr obecný

Ovocné, nejlépe na semenné podnoži: třešeň, hrušeň, ořešák, oskeruše, moruše bílá, mahalebka;

Výsadby v krajině Dolního Rakouska

již 50. let koordinuje Pozemkový úřad

- po pozemkových úpravách PU zakládá aleje, větrolamy, biokoridory na ochranu půdy a pro ekologické propojení ploch s biodiverzitou v zemědělské krajině.
- vysazují cca **10.000 stromů/rok**; celkem cca **30 hektarů nové výsadby ročně**
- **PU vysadil a ošetřuje celkem 3.000 hektarů CCA MILION STROMŮ** v zemědělské krajině Dolního Rakouska
- Zajišťují provoz **vlastní stromové školky s regionálními a odolnými dřevinami a keři**, vhodnými pro příslušná stanoviště.

Zkušenosti s listnatými stromy ve Waldviertlu za posledních 30 let výsadeb

Výsadby v krajině Dolního Rakouska již od 50. let koordinuje Pozemkový úřad (NÖ Agrarbezirksbehörde). A takové jsou jejich výsledky:

- **Dobry přirůst stromů v suchých lokalitách:** dub zimní, dub letní, javor klen, javor babyka, třešeň ptačí, planá hrušeň, jeřáb břek, také slivoň švestka, střemcha obecná;
- **Normální přirůst stromů v suchých lokalitách:** topol osika, lípa malolistá, ořech vlašský, olše lepkavá,
- **Mírný přirůst na suchých místech:** habr obecný, jilm habrolistý;
- **Stromy vhodné jen do vlhkých míst:** bříza, vrba jíva, olše lepkavá, jasan,
- **Stromy nevhodné pro oblast Waldviertlu:** vrba bílá, dub cer, lípa velkolistá, javor mléč

Milion
stromů

Výsadby stromů v rámci OPŽP v administraci MAS:

- Zkušenosti z projektu Klimatická zeleň mnohé MAS již uplatnili v dalších projektech na výsadby dřevin.
- Více jak polovina MAS v ČR se dobrovolně zapojilo do administrace projektů OPŽP na výsadby dřevin v krajině
- MAS zdarma vzdělávali, animovali a následně administrovali v průběhu let 2017 – 2019 více jak 200 projektů v celkovém objemu cca 300 mil Kč, kdy bude do krajiny vysazeno téměř 100 000 vzrostlých stromů.

.... stromy za nás budou dýchat, až my budeme spát.

Mgr. Vít Hrdoušek, předseda Krajské sítě MAS JMK; www.milionstromu.cz